

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การเร่งพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม นับตั้งแต่เริ่มใช้แผนการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ทำให้มีการพัฒนา และขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว การพัฒนาอุตสาหกรรม การเพิ่มจำนวนประชากรและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของคนไทย มีผลทำให้ปริมาณของขยะจาก แหล่งอุตสาหกรรม และชุมชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกวันนี้คนไทยกว่า 60 ล้านคน สร้างขยะได้มากถึง 14 ล้านตันต่อปี โดยเฉลี่ยแล้วเราทุกคนจะผลิตขยะวันละ 0.6 กิโลกรัม ทั่วประเทศจะมีขยะวันละ 39,400 ตันต่อวัน และนี่คือที่มาของปัญหาขยะล้นเมืองขยะ ส่วนใหญ่มาจากวัสดุที่เราไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก กระป๋อง เศษแก้ว ซึ่งถ้าเรานำเอาขยะเหล่านี้มากองรวมกันก็สูงเท่ากับตึกหลายสิบชั้นทีเดียว อย่างไรก็ตามเชื่อหรือไม่ว่าเราสามารถจัดเก็บและกำจัดขยะได้ไม่ถึง 70% ของขยะที่เกิดขึ้นขยะจึงตกค้างอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ และสร้างปัญหามลพิษต่อตัวเราและชุมชน (ข้อมูลจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548: 101)

ขยะ เป็นปัญหาของครัวเรือน ชุมชน และประเทศ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่สร้างสมวัฒนธรรมเก่า ๆ ที่มองว่าขยะเป็นเพียงสิ่งที่เราไม่ต้องการ และจะนำไปกำจัดอย่างไรก็ได้ โดยขาดความรู้ความเข้าใจ ในการที่จะกำจัดขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล จึงเกิดผลกระทบ ด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้น้ำเน่าเสีย ทำให้อากาศเป็นพิษ ในการกำจัดขยะโดยเผากลางแจ้ง หรือเผาขอรถยนต์พวกพลาสติกต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นที่เพาะเชื้อโรคต่าง ๆ เกิดการปนเปื้อน ที่เกิดจากขยะติดเชื้อ สามารถแพร่โรคกระจายไปสู่คนได้ จึงคิดว่าสมควรที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมประชาชนของบ้านศรีบุญยืน เพื่อเป็นการหาแนวทางลดปัญหาขยะที่จะเกิดขึ้น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่า เนื่องจากเป็นเขตใกล้นิคมอุตสาหกรรมลำพูน ดังนั้นการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและสามารถแยกขยะเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้ในบางส่วน ซึ่งคิดว่าเป็นวิธีการที่ลดปัญหาขยะได้ในระดับหนึ่ง ขยะนับว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน และในปัจจุบันก็พบว่า การกำจัดขยะยังเป็นปัญหาในหลาย ๆ พื้นที่ โดยเฉพาะปัญหาที่ดังในตอนนี้ คือปัญหาขยะในเชิงใหม่เนื่องจากมีความหนาแน่นของประชากรที่กำลังขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว แลโดยเฉพาะในเขตใกล้เคียงนิคมลำพูนคือหมู่บ้านศรีบุญยืนนี้ เนื่องจากมีการก่อสร้างหอพักพนักงานบริษัทในนิคมลำพูน ซึ่งไม่

สามารถที่จะกำจัดขยะออกไปให้หมดได้อย่างถูกต้อง และประสิทธิภาพการบริการการจัดเก็บขยะตามอาคารบ้านเรือนต่าง ๆ ยัง ให้บริการไม่ทั่วถึง จึงทำให้มีขยะตกค้างมากมายตามแหล่งสาธารณะทั่วไปอยู่เกลื่อนกลาด ซึ่งนอกจากเกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยแล้ว ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรคต่าง ๆ อีกด้วย และก่อให้เกิดปัญหาทับถมมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาแนวทางในการกำจัดขยะใหม่ ที่จะเป็นการช่วยลดปริมาณขยะให้น้อยลงควบคู่ไปกับการกำจัดขยะด้วยวิธีอื่น ๆ ได้แก่การนำขยะกลับ มาใช้ใหม่ (สุกานดา โพธิ์ศรี, 2536: 55) ซึ่งขยะต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เกิดจากการกระทำของมนุษย์นั่นเอง จากการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พบว่าในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการผลิตขยะโดยเฉลี่ยประมาณ 1 กิโลกรัม / คน / วัน (รังสรรค์ ปิ่นทอง, 2535: 2) การกำจัดขยะให้ได้ผลดีและเกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนที่จะนำไปกำจัดในขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ในการจัดการกับขยะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการกำจัด ทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ที่เกิดจากการนำวัสดุที่แยกออกมานั้น ไปจำหน่ายได้ด้วยซึ่งวิธีการคัดแยกขยะที่ดีที่สุดคือการคัดแยกจากแหล่งกำเนิดของขยะนั่นเอง เพราะทำได้ง่าย เสียค่าใช้จ่ายน้อยเพียงให้แต่ละบ้านจัดภาชนะรองรับขยะแยกกัน ไว้แต่ละส่วน (ปริดา เข้มเจริญวงศ์, 2531: 130) ซึ่งนอกจากจะเป็นการกำจัดขยะโดยตรงแล้วยังเป็นการฝึกหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางขยะของประชาชน ให้เป็นที่ เป็นทางอีกด้วย ในด้านการกำจัดขะนั้นในท้องถิ่นส่วนใหญ่ใช้วิธีไปกองทิ้งไว้ให้เน่าเปื่อยผุพังไปเองตามธรรมชาติ มีการจุดไฟเผาบ้างเป็นครั้งคราว สำหรับขยะที่เผาไหม้ได้ซึ่งทำให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อมอย่างมากมาย เช่น การปนเปื้อนของดิน การปนเปื้อนของแหล่งน้ำ และการปนเปื้อนของอากาศ ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปเกือบทุกชุมชนทั่วประเทศ ทำให้พบเห็นความสกปรกและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองทั่วไป สำหรับชุมชนในระดับหมู่บ้าน ปรากฏว่าหลายแห่งได้พยายามปรับปรุง ในด้านการรักษาความสะอาด ทำให้หมู่บ้านสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีขึ้น แต่มักทำกันเป็นคราว ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อจะมีการประกวดเพื่อรางวัลจากทางราชการ ส่วนวิธีการกำจัดนั้นก็มักจะกระทำโดยการเผากลางแจ้งซึ่งง่ายและสะดวก มีบางแห่งได้พยายามนำขยะไปหมักทำปุ๋ย ซึ่งบางแห่งก็ใช้มูลสัตว์หมักรวมเข้าไปด้วย แต่ในการหมักก็มักทำแบบกองรวมกันไว้ โดยไม่มีการพลิกกลับ จึงทำให้กองปุ๋ยหมักหลายแห่งกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค

รัฐบาลตระหนัก ถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อม ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ในเรื่องกากของเสียได้มีนโยบายที่สนับสนุนให้มีการนำขยะมูลฝอย และวัสดุเหลือทิ้งจากกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ใหม่ เพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากรลดค่าใช้จ่ายในการเก็บ การกำจัดรวมทั้งเป็นการลดปัญหามลพิษ นอกจากนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ในชนบทในอีก 5 ปี ข้างหน้า โดยเน้นทางด้าน “การทำงานเข้าสู่ชนบท” เพื่อเพิ่มรายได้และลดการพลัดพรากจากครอบครัวซึ่งเป็นแนวคิดที่ดีที่ชนบทจะต้องมีการพัฒนาให้เติบโตไปพร้อม ๆ กับเมืองเพื่อให้ความแตกต่างทางด้านรายได้ การดำรงชีวิตและอื่น ๆ ต่างกันไม่มากนัก อย่างไรก็ตามผลกระทบที่ตามมาย่อมเกิดขึ้นเช่นกัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะมลพิษที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากการชักนำอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เข้าสู่ชนบทจะป้องกันอย่างไร เราคงไม่ปฏิเสธว่าปัญหามลพิษจากภาคอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เกิดจากอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน เนื่องจากไม่มีเงินลงทุนเพียงพอต่อการจัดการมลพิษ การเปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมชุมชนเข้าไปตั้งในชนบทตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยไม่มีการกำหนดประเภทหรือกิจกรรมที่เหมาะสมและการควบคุมการปล่อยมลพิษที่เข้มงวด แล้วอาจจะทำให้เกิดปัญหาด้านมลพิษตามมา เช่นเดียวกับการเกิดขึ้นในเขตเมือง จากบทเรียนที่เราได้รับจากการพัฒนาเมือง มีความล้มเหลวจากการจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติควรจะได้นำมาประมวลและหาแนวทางป้องกันไม่ ให้การพัฒนาชนบท ในอนาคตข้างหน้าต้องเผชิญกับปัญหาเช่นเดียวกัน การพัฒนาชนบทควรพิจารณาความสำคัญในทุก ๆ ด้านเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ทุกคนมักจะกล่าวถึงกัน

ดังนั้นกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการลด แยก ของเหลือใช้ เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน ปีที่ 2 ขึ้น ระหว่างวันที่ 25 – 26 เมษายน 2549 ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (นายอภิวัฒน์ เศรษฐรักษ์) เป็นประธาน

หลังจากที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมร่วมกับจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน จัดเปิดตัวโครงการลด แยก ของเหลือใช้เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน และชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการฯ เมื่อต้นปีที่ผ่านมา ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรู้ต่อเนื่องในการดำเนินงาน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงได้กำหนดจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการลดแยกของเหลือใช้ฯ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการ ลด แยกของเหลือใช้ เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดำเนินงานด้านการจัดการของเหลือใช้ในแต่ละพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ อีกทั้ง เพื่อเป็นการทำ

แผนปฏิบัติการโครงการฯ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูนต่อไป

ทั้งนี้ การฝึกอบรมดังกล่าว มีการบรรยายพิเศษ นโยบายการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการนำเสนอกิจกรรมลด แยกของเหลือใช้เทคนิค และรูปแบบเทคโนโลยีการหมักปุ๋ยโดยใช้กลอง และบ่อคอนกรีตแบบฝังกลบประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ พร้อมทั้ง มีการการอบรมเทคนิคการทำแผนปฏิบัติการโครงการลด แยกของเหลือใช้เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 2 พื้นที่ และการจัดนิทรรศการผลงานกิจกรรมการลด แยกของเหลือใช้

อนึ่ง การจัดอบรมดังกล่าว กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม คาดว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิคการทำแผนปฏิบัติการโครงการฯ และได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดำเนินงานด้านการจัดการของเหลือ ใช้ในแต่ละพื้นที่ และได้ผลสรุปในการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการลด แยกของเหลือใช้เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน(กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2549)

การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม จะเป็นไปได้ต้องมีประสิทธิภาพนั้น ย่อมจะต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากประชาชนที่จะให้คนส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม สิ่งหนึ่งที่จะกระทำได้ คือให้ทุกคนมีความสำนึกและตระหนัก ในภัยพิบัติจากภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรม (เกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา 2535: 3) ปัญหาขยะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของประชาชนทั้ง โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ในการแก้ไขปัญหาจึงต้องแก้ที่การกระทำของประชาชน เพื่อที่จะทราบว่า ปัจจัยอะไรที่มีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บ้างยอมทำให้สามารถหามาตรการที่จะควบคุมพฤติกรรมของคนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับปริมาณขยะในเขตภาคเหนือตอนบน (6 จังหวัดคือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปางและลำพูน) ในปี 2544 มีจำนวน 1,360 ตันต่อวันหรือประมาณ 5 แสนตันต่อปี ในจำนวนนี้เป็นขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ประมาณวันละ 550 ตันหรือปีละ 2 แสนตัน เฉพาะในเขตเทศบาลเชียงใหม่ปริมาณขยะในปี 2541 มีจำนวนวันละ 250 ตัน (ขยะจากสุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรอบอีกประมาณวันละ 60 ตัน) ปัญหาขยะในเทศบาลนครเชียงใหม่มีมาอย่างต่อเนื่องทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวของเมือง และการเพิ่มขึ้นของประชากรในเชียงใหม่โดยในปี 2501-2532 เทศบาลนครเชียงใหม่ใช้พื้นที่ในตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง เชียงใหม่ ทำการกำจัดขยะด้วยวิธีการกองกลางแจ้ง เผา และฝังกลบ มีผลทำให้ประชาชนที่อาศัยบริเวณใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน จึงทำการปิดถนนไม่ให้เทศบาลเข้ามาเทขยะ ต่อมาปลายปี 2537 เกิดวิกฤตขยะล้น

เมืองเชียงใหม่ เทศบาลนครเชียงใหม่ต้องเช่าที่ดินในตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ทำการกำจัดขยะ และในปี 2541 เทศบาลนครเชียงใหม่ได้จ้างบริษัทอมรพันธ์กรุ๊ปกำจัดขยะในราคาตันละ 550 บาท ซึ่งบริษัท อมรพันธ์กรุ๊ป ได้กำหนดพื้นที่ฝังกลบในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ แต่ชาวบ้านทำการต่อต้านจนต้องยกเลิกสัญญา ต่อมาเทศบาลนครเชียงใหม่ได้จ้างบริษัทตาลกรุ๊ป กำจัดขยะ โดยดำเนินการฝังกลบขยะในพื้นที่บ้านตาล อำเภอฮอด (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10, 2541) นอกจากนี้ผู้บริหารเทศบาลยังมีโครงการลดปริมาณขยะและการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ เช่น เทศบาลนครเชียงใหม่มีโครงการตลาดนัดขยะโดยสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ 15 ของปริมาณขยะทั้งหมด (ธานี กิจหารักษ์, 2549: 1-2)

นายบวร กุลคิดก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จังหวัดลำพูน เปิดเผยว่า ปัจจุบันปัญหาขยะล้นเมือง เป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในหลายจังหวัดโดยเฉพาะเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งท้องถิ่นหลายแห่งสิ้นเปลืองงบประมาณ เพื่อขนขยะไปฝังกลบต่างจังหวัด ซึ่งมักเกิดปัญหาการต้านจากประชาชนในพื้นที่ นำไปสู่การลักลอบทิ้งขยะในพื้นที่กร้าง อย่างไรก็ตาม แม้ปัญหาขยะในจังหวัดลำพูนยังไม่ถึงขั้นวิกฤต แต่ได้หารือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อเตรียมความพร้อมแก้ปัญหาโดยจะจัดหาพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเพื่อจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะรวมของจังหวัด "ได้พูดคุยกับ อบจ.ลำพูน และ อปท.ที่มีงบประมาณมาก เพื่อลงขันกันดำเนินการโครงการในรูปแบบโรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพ คาดว่าใช้งบฯ กว่า 300 ล้านบาท โดยจะจัดหางบฯ จากส่วน กลาง มาสมทบ พร้อมนำผู้แทน อปท. และผู้เกี่ยวข้อง ไปดูงานการบริหารจัดการโรงงานขยะ ที่ อ. ฝาง จ.เชียงใหม่ เป็นต้นแบบการแก้ปัญหาขยะ ของจังหวัดลำพูนในอนาคต" (22 สิงหาคม 2549 : แหล่งที่มา ดิชน)

บ้านศรีบุญยืน เป็นหมู่บ้านหนึ่งในเขตรับผิดชอบ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่า เดิมเป็นสภาพตำบลเหมืองง่า ตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 และได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทยซึ่งออกตาม พ.ร.บ. สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 หมู่บ้านที่ทำการศึกษานี้มีจำนวนประชากร 1,716 คน แยกเป็นชาย 767 คน หญิง 949 คน จำนวนครัวเรือน 720 ครัวเรือน (วารสารองค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่า ปี 2548: 9) โดยส่วนมากประชาชนในหมู่บ้านนี้ มีการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามสภาพแวดล้อม คือ มีการสร้างหอพักรองรับพนักงานบริษัทในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน ร้านค้า ร้านอาหาร ตลาด ในปัจจุบันทางองค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่า ได้ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่นี้ โดยการจำหน่ายถุงใส่ขยะ แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากราคากองขยะแพงเกินไปสำหรับบางครอบครัว และปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณการ

จัดการขยะ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าจะเป็นการหาแนวทาง และวิธีการจัดการขยะเพื่อเป็นแนวทางในการช่วยลดปัญหาขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่าต่อไป

สภาพเศรษฐกิจ

อาชีพของประชากรในพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่า มีอาชีพต่าง ๆ ดังนี้

- อาชีพด้านการเกษตรกรรม สวนลำไย ปลูกผัก ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ เพาะเห็ด
- อาชีพค้าขาย
- อาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม
- อาชีพประกอบกิจการห้องเช่า
- อาชีพประกอบกิจการบริการต่าง ๆ เช่น ร้านเสริมสวย ตัดผม นวดแผนโบราณ ร้านเช่าซีดี คาราโอเกะ ร้านอาหาร เช่าหนังสือ ซักอบรีด จ้างเหมาทำอาหาร นักร้อง ฯลฯ
- อาชีพนักธุรกิจ
- อาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ
- รับจ้างทั่วไป
- อุตสาหกรรมในครัวเรือน (อาชีพเสริมจากอาชีพหลักเป็นส่วนมาก)

หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่า

1. ปิมน้ำมันขนาดใหญ่	3	แห่ง
2. ร้านขายรถยนต์ รถบรรทุก จักรยานยนต์	4	แห่ง
3. ตลาด	7	แห่ง
4. โรงแรม	2	แห่ง
5. โรงงาน	10	แห่ง
6. ห้องเช่า	321	แห่ง

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แหล่งน้ำ (น้ำแม่กวง) 1 สาย
- ลำเหมือง (บึงท่าง เหมืองกลาง จำเส้า เหมืองไม้แดง)

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่า ในการร่วมจัดการขยะมูลฝอย
- 2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ปัจจัยครัวเรือนที่มีผลต่อพฤติกรรมการกำจัดขยะ
- 2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย

3. สมมุติฐานการศึกษา

ปัจจัยครัวเรือนและการเรียนรู้ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการร่วมกำจัดขยะแตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการศึกษา

4.1 ในการสัมภาษณ์ประชาชน ที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในครัวเรือนนั้น ผู้ศึกษาจะเลือกสัมภาษณ์ สมาชิกในครัวเรือนเพียง 1 ท่าน ที่มีอายุระหว่าง 15-60 ปี และสามารถให้ข้อมูลได้เท่านั้น

4.2 การศึกษาครั้งนี้จะไม่จำกัดว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีที่พักอาศัยหรือบ้านเรือนอยู่ในลักษณะใด

4.3 การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมในการกำจัดขยะของประชาชนในหมู่บ้านศรีบุญยืนเท่านั้น

4.4 จะศึกษาเฉพาะประชาชน ในเขตหมู่บ้านศรีบุญยืน ด้วยวิธีการคำนวณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จ รูปและได้จากกลุ่มสมาชิกที่ออกทำการสำรวจ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

องค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองง่า สามารถนำผลการศึกษานี้ ไปใช้ในการบริหารจัดการขยะให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และผลการศึกษานี้สามารถเป็นตัวอย่างนำไปใช้กับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนได้ด้วย

6. นิยามศัพท์ทั่วไป

6.1 ขยะ หมายถึง ของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์

6.2 การกำจัดขยะ หมายถึง การที่บ้านเรือนนำขยะที่มีอยู่ แยกตามประเภท ชนิด ปริมาณ และนำออกไปกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เช่น การคัดแยก ส่วนที่ขายได้ ส่วนที่นำกลับไปใช้ใหม่ และส่วนที่ให้รถขยะขนเอาไป

6.3 ประชาชน หมายถึง หัวหน้าครอบครัว ภรรยาหัวหน้าครอบครัว สมาชิกในครอบครัว ที่ถือสิทธิ์เจ้าของบ้านตามกฎหมาย

6.4 มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร มูลสัตว์และซากสัตว์

6.5 แนวทางการส่งเสริมความร่วมมือ หมายถึง รูปแบบ วิธีการที่ชุมชนหรือเทศบาลใช้ในการส่งเสริมให้ประชาชนให้ความร่วมมือ ในการคัดแยกขยะ ก่อนที่จะนำไปทิ้งหรือนำไปกำจัดต่อไป

6.6 ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล

6.7 การคัดแยกขยะมูลฝอย หมายถึง การจัดแยก หรือจำแนกขยะมูลฝอย ออกเป็นจำพวก หรือชนิดที่คล้ายคลึงกัน เช่น ขยะมูลฝอยเปียก ขยะมูลฝอยแห้ง และขยะมูลฝอยอันตรายก่อนที่จะนำออกทิ้งสู่ภาชนะรองรับให้สะดวกในการเก็บขน และสามารถใช้ประโยชน์จากขยะที่คัดแยกได้

6.8 บทบาท หมายถึง พฤติกรรม หรือการประพฤติโดยทั่วไป ของสมาชิกในสังคมตามสถานภาพของแต่ละคนซึ่งสมาชิกในที่นี้หมายถึงสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านศรีบุญยืน

6.9 การบริหารจัดการ หมายถึง วิธีในการทำให้กลุ่ม หรือองค์กรทำงานให้บรรลุผล ตามวัตถุประสงค์

6.10 แนวทางการส่งเสริมความร่วมมือ หมายถึง รูปแบบ วิธีการที่ชุมชนใช้ในการส่งเสริมให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งหรือนำไปกำจัดต่อไป